

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ НАУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОРАТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ
ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ШКОЛИ**

ВБ 4, ВБ 5, ВБ 6, ВБ 7

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	03 – Гуманітарні науки 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	01 – Освіта / Педагогіка 12 – Інформаційні технології 032 – Історія та археологія 255 – озброєння та військова техніка 011 – Освітні, педагогічні науки 126 – Інформаційні системи та технології
Освітня програма	Історія та археологія Озброєння та військова техніка Сухопутних військ Військова педагогіка Інформаційні системи та технології військового призначення
Статус дисципліни	Вибіркова
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання	3-4 семестри
Мова викладання	Українська

Львів 2024

Робочу програму навчальної дисципліни «Ораторська майстерність викладача вищої військової школи» розроблено на основі освітньо-наукових програм: «Озброєння та військова техніка Сухопутних військ», «Інформаційні системи та технології військового призначення», «Військова педагогіка», «Історія та археологія»; навчальних планів підготовки здобувачів освіти освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» за спеціальностями: 255 – Озброєння та військова техніка, 126 – Інформаційні системи та технології, 011 – Освітні, педагогічні науки, 032 – Історія та археологія.

Розробник:

АНДРІЯНОВА Ольга Ярославівна – професор кафедри гуманітарних наук Інституту морально-психологічного забезпечення, кандидат філологічних наук, доцент.

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: У ході вивчення навчальної дисципліни «Ораторська майстерність викладача вищої військової школи» передбачається набуття компетентностей, теоретичних знань та умінь, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю (спеціалізацією), у відповідності до вимог освітньо-професійної програми за спеціальністю, в готовності до застосування ними знань, умінь та навичок під час виконання службових (бойових) функцій і завдань, а саме: формування в ад'юнктів здатності майстерного володіння ораторським мистецтвом; удосконалення знань про класичну й сучасну риторику як науку про мисленнєво-мовленнєву діяльність, спрямовану на переконання, досягнення мети в процесі мовної комунікації; набуття практичних навичок презентування результатів дослідження в науковому та ненауковому контекстах; удосконалення вміння ефективного мовлення як мистецтва самореалізації мовної особистості; опанування норм і правил культури мовлення; підготовка до організації ефективного спілкування в професійній діяльності викладача вищої військової школи.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми навчальна дисципліна забезпечує набуття таких **компетентностей**

ВБ-4

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері озброєння та військової техніки сухопутних військ, а також застосувати сучасні методології, методи та інструменти педагогічної та наукової діяльності за фахом.

ФК 2. Здатність інтерпретувати результати проведених експериментів та брати участь у дискусіях із досвідченими науковцями в сфері озброєння та військової техніки стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів.

ВБ-5

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень й інноваційних розробок українською та іноземними мовами, глибоке розуміння наукових текстів іноземними мовами за напрямком досліджень.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

ВБ-6

ЗК08. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність мотивувати людей і рухатися до спільної мети під час наукової та науково-педагогічної діяльності.

СК12. Здатність до конструктивного спілкування із суб'єктами освітнього процесу у ВНЗ, ВНП ЗВО до оцінювання й самооцінювання впливу форм, засобів, стилів, видів, прийомів педагогічного спілкування на професійно-особистісний розвиток і благополуччя суб'єктів освітнього процесу у ВНЗ, ВНП ЗВО.

ВБ-7

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми встановлені такі **програмні результати навчання**, якими повинен оволодіти ад'юнкт після вивчення навчальної дисципліни:

ВБ-4

РН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми озброєння та військової техніки сухопутних військ державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень в наукових публікаціях у фахових виданнях.

РН 5. Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

РН 6. Володіти вміннями та навичками з питань організації і здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методів викладання навчальних дисциплін.

ВБ-5

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми ІСТ державною та іноземними мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інформаційних технологій, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

ВК-6

РН08. Діяти в команді, організовувати конструктивну міжособистісну взаємодію з суб'єктами освітнього процесу у ВВНЗ, ВНП ЗВО.

РН10. Уміти доступно та на науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати педагогічних досліджень до професійної та непрофесійної спільноти.

РН17. Успішно реалізовувати посадові компетенції як суб'єкта науково-педагогічної діяльності у ВВНЗ, ВНП ЗВО.

РН19. Викладати педагогічні, основні загальновійськові та військово-спеціальні дисципліни за напрямом теми дисертації.

ВБ-7

РН-3. Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі.

РН-5. Здатність детально розробляти та переконливо презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей.

РН-9. Здатність аналізувати та посилатися на відповідні основні роботи в письмовій формі, через усні виступи, презентації та в дисертації.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Ораторська майстерність викладача вищої військової школи» є опанування таких навчальних дисциплін:

Код та найменування навчальної дисципліни	Здобуті результати навчання
1	2
ОК 8. Культура наукової комунікації	РН-1. Здатність об'єднувати (синтезувати) та обговорювати нещодавні публікації, в межах та поза область дослідження. РН-2. Здатність використовувати критичні знання в громадській сфері, що підтверджено публікацією принаймні однієї оглядової статті. РН-3. Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі. РН-4. Здатність завершити розширене оригінальне дослідження, що базується на критичному розгляді джерел та забезпечене необхідним науковим апаратом таким, як

1	2
	<p>нотатки, бібліографія та публікація відповідних документів.</p> <p>РН-5. Здатність детально розробляти та переконливо презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей.</p>

3. Очікувані результати навчання з дисципліни

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Ораторська майстерність викладача вищої військової школи» здобувачі повинні: вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми озброєння та військової техніки сухопутних військ державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень в наукових публікаціях у фахових виданнях. Будуть здатні демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Володітимуть вміннями та навичками з питань організації і здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методів викладання навчальних дисциплін.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачем після опанування навчальної дисципліни «Ораторська майстерність викладача вищої військової школи»

4. Обсяг дисципліни і розподіл у годинах за формами організації навчального процесу і видами занять

Семестри	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин:													Самостійна робота	Форми контролю		
		Аудиторних:																
		В тому числі:																
		Всього	Лекції	Семінарські заняття	Групові заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Групові вправи	Тактичні заняття (ТСЗ)	Контрольний захід	Години, які враховані до загального бюджету часу							
Польові заняття*	Нічні заняття*										Навчально-методичні*	Проведені за допомогою дистанційної платформи Moodle*						
3	1,5	44	14	4	–	4	6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	30	
4	1,5	46	16	2	–	6	6	–	–	–	2	–	–	–	–	–	30	Залік
Разом	3	90	30	6	–	10	12	–	–	–	2	–	–	–	–	–	60	

5. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Види навчальних занять, індивідуальні завдання та їх номери, контрольні заходи	Всього годин	Денна		Номери семестрів, назва змістового модуля (розділу), тема занять, навчальні питання
			Аудиторних годин	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6
Семестр 3					
Розділ 1. Оратор в аудиторії. Теоретичний аспект.					
Тема 1. Риторика. Мистецтво публічного виступу.					
1	Лекція 1/1	8	2	6	Заняття 1. Риторика. Мистецтво публічного виступу. 1. Предмет, мета, завдання і структура курсу. 2. Основні закони красномовства. 3. Взаємозв'язок риторики з іншими гуманітарними дисциплінами. Самостійна робота Розділи та основні поняття класичної риторики. 1. Розділи класичної риторики. 2. Основні поняття красномовства.
Всього за тему 1		8	2	6	
Тема 2. Історичні витоки риторики.					
2	Практичне заняття 2/1		4	4	Заняття 1. Історичні витоки риторики. 1. Практичне красномовство від зародження до сьогодення (Сократ, Аристотель, Демосфен, Цицерон...). 2. Досягнення української школи красномовства. Самостійна робота Вітчизняна риторика. 1. Досягнення сучасної української школи красномовства. 2. Написати есе на тему: «Для мене ораторське мистецтво – це...».
Всього за тему 2		8	4	4	
Тема 3. Типологія публічних промов.					
3	Групове заняття 3/1	8	2	6	Заняття 1. Типологія публічних промов. 1. Характеристика типів промов. 2. Практична підготовка інформаційної промови. Самостійна робота. Суспільно-побутове красномовство. 1. Історія творення.

1	2	3	4	5	6
					2. Особливості суспільно-побутового красномовства.
Всього за тему 3		8	2	6	
Тема 4. Взаємодія оратора й аудиторії.					
4	Групове заняття 4/2	8	2	6	Заняття 1. Взаємодія оратора й аудиторії. 1.Сутність та проблема взаємодії оратора й аудиторії. 2.Ознаки та характеристика аудиторії. 3.Імідж та харизма оратора. Самостійна робота Взаємодія оратора й аудиторії. 1. Феномен харизми оратора. 2. Поняття іміджу та його складові.
Всього за тему 4		8	2	6	
Всього за Розділ 1		32	10	22	
Розділ 2. Риторична культура викладача вищої військової школи.					
Тема 5. Культура мовлення викладача ВВНЗ.					
5	Лекція 5/2	6	2	4	Заняття 1. Культура мовлення викладача ВВНЗ. 1.Вимоги до мовлення оратора. 2.Техніка мовлення. 3.Культура слухання. Самостійна робота Культура мовлення викладача ВВНЗ. 1. Темп мовлення. 2. Виконання вправ на виразність, і чіткість мовлення. Артикуляція, дикція.
Всього за тему 5		6	2	4	
Тема 6. Техніка мовлення викладача ВВНЗ.					
6	Практичне заняття 6/2	8	2	6	Заняття 1. Техніка мовлення викладача ВВНЗ. 1.Показники культури мовлення педагога. 2. Виконання вправ на виразність, чіткість, дикцію, артикуляцію і правильність мовлення. Самостійна робота Техніка мовлення викладача ВВНЗ. 1. Правила української орфоєпії. 2. Дикція і орфоєпія – визначальні якісні ознаки мовлення.
Всього за тему 6		8	2	6	
Всього за семестр		46	14	32	
Семестр 4					
Тема 7. Невербальна поведінка оратора в аудиторії.					
7	Практичне заняття 7/3	6	2	4	Заняття 1. Невербальна поведінка оратора в аудиторії. 1.Характеристика засобів невербальної поведінки оратора. 2.Використання законів кінетики та проксеміки при взаємодії з аудиторією.

1	2	3	4	5	6
					Самостійна робота Типи сприйняття інформації. 1.Характеристика репрезентативних систем людини. 2.Підготувати презентацію на тему: «Ораторське мистецтво – запорука успішної діяльності військового педагога/керівника» з урахуванням репрезентативних систем
Всього за тему 7		6	2	4	
Всього за Розділ 2		20	6	14	
Розділ 3. Майстерність підготовки й проведення публічного виступу					
Тема 8. Теоретичні аспекти підготовки оратора до виступу.					
8	Лекція 7/3	6	2	4	Заняття 1. Теоретичні аспекти підготовки оратора до виступу. 1.Етапи підготовки публічної промови. 2.Типи підготовки до публічного виступу. 3.Структура й композиція промови. Самостійна робота Архітектоніка публічної промови оратора. 1.Характеристика вступної частини виступу. 2. Основна частина публічного виступу. Особливості інформаційної та переконувальної промов. 3. Заключна частина виступу – акорд на мажорній ноті.
Всього за тему 8		6	2	4	
Тема 9. Логічні та емоційні засади публічної промови викладача ВВНЗ.					
9	Практичне заняття 9/4	6	2	4	Заняття 1. Логічні та емоційні засади публічної промови викладача ВВНЗ. 1.Практична підготовка вступної частини публічної промови на задану тему. 2.Практична підготовка основної частини публічної промови на задану тему. 3.Практична підготовка заключної частини публічної промови на задану тему. 4.Обговорення публічних виступів. Самостійна робота Соціально-побутове красномовство. 1.Особливості соціально-побутового красномовства як роду риторики. 2. Види (жанри) соціально-побутового красномовства та їх призначення.
Всього за тему 9		6	2	4	
Тема 10. Протокольо-етикетні публічні промови.					
10	Практичне заняття 10/5	6	2	4	Заняття 1. Протокольо-етикетні публічні промови. 1.Види протокольо-етикетних публічних промов.

1	2	3	4	5	6
					2.Підготовка та обговорення окремих видів протокольно-етикетних промов. Самостійна робота Протокольно-етикетні публічні промови. Вимоги до окремих видів протокольно-етикетних публічних промов.
Всього за тему 10		6	2	4	
Тема 11. Аргументація у виступі оратора.					
11	Групове заняття 11/3	6	2	4	Заняття 1. Аргументація у виступі оратора. 1.Поняття тези, аргументу й аргументації. 2.Види аргументації. 3.Підготовка публічного виступу на основі логічної/ емоційної аргументації. 4.Обговорення публічних виступів. Самостійна робота Аргументація у виступі оратора. 1.Поняття тези, аргументу й аргументації. 2.Види аргументації. 3.Загальні рекомендації для підготовки переконливого виступу.
Всього за тему 11		6	2	4	
Тема 12. Усне наукове мовлення.					
12	Групове заняття 12/4	6	2	4	Заняття 1. Секрети успішного виступу. 1.Зацікавленість слухачів як психологічна умова успішного виступу. 2. Активність слухачів. Техніки привертання уваги. 3.Імпровізація в ораторському виступі. 4.Аналіз проведеного виступу. Самостійна робота Секрети успішного виступу. 1.Зацікавленість слухачів як психологічна умова успішного виступу. 2. Активність слухачів. Техніки привертання уваги. 3.Імпровізація в ораторському виступі. 4. Написати есе на тему: «Успішний публічний виступ викладача ВВНЗ – який він?»
Всього за тему 12		6	2	4	
Тема 13. Мистецтво суперечки викладача ВВНЗ.					
13	Групове заняття 13/5	6	2	4	Заняття 1. Мистецтво суперечки викладача ВВНЗ. 1.Суперечки за формою і метою. 2.Характеристика запитань і відповідей у полеміці. 3.Техніки роботи із запереченнями.

1	2	3	4	5	6
					4. Підготовка та аналіз виступу з використанням технік роботи із запереченням. Самостійна робота Еристика - мистецтво суперечки. 1. Сутність еристики. 2. Дебати, як форма ораторського мистецтва. 3. Наведіть перелік промов, що змінили світ. Проаналізуйте одну з них.
Всього за тему 13		6	2	4	
Всього за Розділ 3		36	12	24	
Всього за семестр		42	14	28	
14		2	2		Залік
Разом		90	60	30	

Індивідуальні завдання – підготувати і подати тези за тематикою курсу (за погодженням з викладачем) на наукову конференцію

6. Форми поточного та підсумкового контролю та засоби діагностики результатів навчання

За дисципліною «Ораторська майстерність викладача вищої військової школи» передбачені наступні види контролю:

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки ад'юнктів із навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну. Він проводиться на одному з перших занять.

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок (вмін) курсанта в ході вивчення дисципліни, проводиться на всіх видах навчальних занять.

Самоконтроль призначений для самооцінки курсантами якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни (розділу, теми) та самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку в термін, визначений графіком – календарем навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

№ з/п	Види контролю	Засоби діагностики успішності навчання
1	2	3
	вхідний	опитування за дисциплінами, які вивчались на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (3 питання). Результати враховуються викладачем та кафедрою для корегування тематичного плану, встановлення критеріїв оцінювання та встановлення рівня отриманих знань по завершенню вивчення дисципліни. На поточну успішність ад'юнктів не впливає.
	поточний	усне опитування, письмовий контроль, виступи на семінарських заняттях, самостійне опрацювання письмових завдань, винесених на самопідготовку. Є складником поточної оцінки ПК _{по} . Підготовка тез на наукову конференцію як вид поточного контролю – є складовою оцінок поточного контролю ПК _{пз} .
	самоконтроль	відповіді на питання для самоконтролю, які містяться у завданнях на самопідготовку по кожному заняттю, навчальне тестування на об'єктно-орієнтованому динамічному навчальному середовищі Moodle.
	підсумковий	Залік

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до курсантів на початку вивчення дисципліни та навчального семестру.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки ад'юнктів із навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну.

Метод проведення вхідного контролю: опитування за дисциплінами, які вивчались на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (3 питання).

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок (вмінь) ад'юнкта в ході вивчення дисципліни, проводиться на всіх видах навчальних занять.

Методи проведення поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, виступи на семінарських заняттях, індивідуальні завдання, самостійне опрацювання письмових завдань, винесених на самопідготовку.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку в термін, визначений графіком – календарем навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Метод проведення підсумкового контролю: проводиться у формі контрольного тестового завдання.

Порядок (умови) допуску до підсумкового контролю. До підсумкового контролю допускаються ад'юнкти, які були присутніми не менше ніж на 50% занять (або самостійно оволоділи навчальним матеріалом, що викладався на занятті, і здали його викладачу, за що отримали позитивну оцінку), мають оцінки за кожне заняття та які виконали індивідуальне завдання. За умови невиконання вищезазначених обов'язкових елементів ад'юнкту до

підсумкового контролю не допускається. Недопущення до підсумкового контролю вважається оцінкою «незадовільно» і утворює академічну заборгованість.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання вхідного контролю:

оцінка «відмінно» виставляється, якщо на 3 питання дані вірні, обґрунтовані відповіді;

оцінка «добре» виставляється, якщо на 2 питання дані вірні, обґрунтовані відповіді;

оцінка «задовільно» виставляється, якщо на 1 питання дана вірна, обґрунтована відповідь;

оцінка «незадовільно» виставляється, якщо не було жодної вірної відповіді.

Критерії оцінювання поточного контролю.

Максимальна кількість балів для оцінки результатів поточного контролю з дисципліни дорівнює 50.

Оцінка результатів поточного контролю визначається за формулою:

$$ПК = ПК_{по} + ПК_{пз}:$$

ПК	=	Теоретична складова (знати)	+	Практична складова (вміти)
		ПК _{по}		ПК _{пз}
К-ть балів		(Σ Л, СЗ, ГЗ)/кількість оцінок x 8		Σ тези
до 50		до 40		до 10

де: ПК_{по} – середньоарифметична поточних оцінок за лекційні та семінарські заняття (максимальна кількість балів – 40);

ПК_{пз} – оцінка за індивідуальне завдання (максимальна кількість балів – 10 балів).

Система оцінювання поточних оцінок курсантів

Максимальна оцінка за семінарське заняття дорівнює – 5 (за національною шкалою). При цьому наступним чином оцінюються:

доповідь по питанню (теоретичному):

Глибоко та повно розкриті питання	- оцінка 5 (відмінно)
Сутність питання розкрита, але існують окремі неточності	- оцінка 4 (добре)
Для розкриття питання необхідні додаткові навідні питання, не вірно дані окремі визначення або тлумачення подій	- оцінка 3 (добре)
Сутність питання не розкрита	- оцінка 2 (незадовільно)

робота при обговоренні питання:

Постійна активна і творча участь під час семінарського заняття за умови переважаючої кількості правильних відповідей, тверджень	- оцінка 5 (відмінно)
Постійна активна участь в обговоренні питань семінарського заняття, але переважаюча кількість невірних відповідей та суджень або відповіді не є повними та аргументованими	- оцінка 4 (добре)
Участь в обговоренні питань семінарського заняття, але практично усі відповіді та судження не є вірними, або для прийняття правильного рішення необхідна значна кількість навідних питань.	- оцінка 3 (добре)
Не бажання відповідати або при дворазовому незнанні відповіді на запитання під час опитування викладачем	- оцінка 2 (незадовільно)

Критерії оцінювання підсумкового контролю: тестове завдання (1Тв) складається з п'яти питань з варіантами відповіді (оцінюється в 1 бал кожна вірна відповідь). Тестове завдання (2Тв) складається з п'яти питань без варіанту відповіді (оцінюється в п'ять балів за кожен вірну відповідь). Максимальна кількість балів за тестові завдання перших двох рівнів складності – 40. Завдання аналітичного характеру (Ав) складається з одного питання, на яке необхідно дати ґрунтовну письмову відповідь, максимальна кількість балів за яку складає – 20. При цьому:

Питання розкриті повно та глибоко, без значних помилок	18-20 балів
У відповіді допущені окремі неточності, що не впливають на загальну картину	14-17 балів
У відповіді упущені значні факти	10-13 балів
Суть питання не розкрита	2-9 балів
На питання не було дано відповіді	0 балів

Загальна сума балів за тестове завдання заліку визначається за формулою:

$$ТЗ = 1Тв + 2Тв + Ав,$$

де: ТЗ – тестове завдання;
 1Тв – завдання першого рівня складності;
 2Тв – завдання другого рівня складності;
 Ав – завдання аналітичного характеру.

Підсумкова оцінка за дисципліну (за бажанням ад'юнкта) може виставлятися за поточним оцінюванням, при умові, що бал поточного оцінювання не нижче 45. При цьому бальна шкала визначається за формулою:

$$ДЗ = ПК \times 2,$$

де: З – залік;
 ПК – бали за поточний контроль.
Розподіл балів, які отримують курсанти

За набраною сумою балів відповідно до шкали оцінювання виставляється підсумкова оцінка.

Поточна оцінка	Залік			Сума балів
Сума балів ПК = ПКпо + ПКПЗ	Питання першого рівня складності	Питання другого рівня складності	Питання третього рівня складності	100
	до 5	до 25	до 20	
	або (за бажанням ад'юнкта) при умові, що бал поточного оцінювання не нижче 45 подвійна сума балів поточної оцінки			
до 50	до 50			

Оцінювання результатів підсумкового контролю навчальних досягнень курсантів здійснюється за 100-бальною шкалою, за шкалою ЄКТС та національною шкалою. Співвідношення шкал наведено в таблиці:

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Критерії оцінювання знань і вмінь ад'юнкта за результатами вивчення навчального матеріалу теми (навчальної дисципліни):

A – оцінка «відмінно» (90 – 100 балів) виставляється за високий рівень знань (допускаються деякі неточності) навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно, послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань;

B – оцінка «дуже добре» (80 – 89 балів) виставляється за знання навчального матеріалу вище середнього рівня, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені запитання (можлива невелика кількість неточностей), вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

C – оцінка «добре» (65 – 79 балів) виставляється загалом за правильне розуміння навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) недоліки, за вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань;

D – оцінка «задовільно» (55 – 64 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, малоаргументовані відповіді, слабке

застосовування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань;

Е – оцінка «достатньо» (50 – 54 балів) виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладення, за слабе застосовування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань;

FX – оцінка «незадовільно» (1 – 49 балів) з можливістю повторного складання заліку виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань.

8. Методи і форми викладання навчального матеріалу, обладнання та програмне забезпечення

Методи та навчальні техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу:

- пояснювально-ілюстративний;
- системний;
- проблемно-пошуковий;
- індивідуальні проєкти;
- дискусія.

Під час викладання/вивчення дисципліни використовуються платформа для комп'ютеризованого навчання (в тому числі дистанційного) навчання Moodle, яка не потребує додаткового програмного забезпечення.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. І Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Риторика: Навч. посібник. – Львів, 2001.
2. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Частина 2. К.: Книголав, 2017. 192 с.
3. Авраменко О. Було – стало: зміни в правописі. К., 2019. 40 с.
4. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / За заг. ред. О. Сербенської. Львів, 2017. 304 с.
5. Береза Т. Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови. Львів, 2017. 420 с.
6. Бирик С. П., Сюта Г. М. Словник іншомовних слів: Тлумачення, словотворення та слововживання: Близько 35 000 слів і словосполучень / С. Я. Єрмоленко (ред.). – Х.: Фоліо, 2006. – 623 с.
7. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 88 с.
8. Богдан С.К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. – К., 1998.
9. Бук С. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови / Наук. ред. Ф. С. Бацевич. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 192 с.

10. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні / А. А. Бурячок (ред.). – К.: Наукова думка, 1999.
11. Бурячок А., Демський М., Якимович Б. Російсько-український словник для військовиків / А. Бурячок, М. Демський, Б. Якимович. К. -Л.: Варта, 1995. 383 с.
12. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. – К., 2003.
13. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики: 253 000 слів / В. І Бусел (авт., кер. проекту та гол. ред.). – К. – Ірпінь: Перун, 2004. – 887 с.
14. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К., Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2005.
15. Військова риторика: практикум. Шелюх О.М., Андріянова О.Я. та інші. Львів: НАСВ, 2019. 197 с.
16. Власні імена людей: слов.-довід. / Л.Г. Скрипник, Н.П. Дзятківська; ред. В.М. Русанівський; НАН України, Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні. 3-тє вид., випр. Київ: Наук. думка, 2005. 334 с.
17. Головащук С.І. Російсько-український словник сталих словосполучень / С.І. Головащук. К., 2001.
18. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. К., 2019. 208 с.
19. Грищенко Т.Б. Українська мова та культура мовлення: Навч. посібник / Т.Б. Грищенко. К.: Центр навч. літ-ри, 2003. 536 с.
20. Грищенко Т.Б. та ін. Етика ділового спілкування: Навч. посібник. – К., 2007.
21. Заболотний В.В. Культура мовлення працівників органів місцевого самоврядування: довідник-порадник на щодень. К., 2013. 224 с.
22. Законодавство України з питань військової сфери // Збірник законів та інших правових актів. – Книга друга. К.: Азимут-Україна, 2005. 723 с.
23. Зубенко Л.Г., Немцов В.Ф. Культура ділового спілкування: навч. посібник. – К., 2000.
24. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова. Підручник / М.Г. Зубков. – 9-тє вид. доп. та перероб. Х.: ФОТ Співак Т.К, 2011. 399 с.
25. Києво-Могилянська академія в іменах Х VII- XVIII ст. – К., 2001.
26. Колотілова Н.А. Риторика: Навч. посібник. – К., 2007.
27. Концепція гуманітарного і соціального розвитку у Збройних силах України. Затверджена Указом Президента України від 12 січня 2004 року № 28/2004 // Народна Армія. 2004. 4 лютого.
28. Кравець Л. Риторика від джерел до сучасності // Українська мова і література в школі. – 2000. № 5. С.42-46.
29. Кравець Л.В. Риторика як класична основа освіти європейських народів // Рідні джерела. – 2000. – № 4. – С. 56-59.
30. Культура фахового мовлення. Навч. посібник / За ред. Н.Д. Бабич. Чернівці. Книга–XXI, 2006. 572 с.

31. Куньч З. Українська риторика: історія встановлення розвитку. Навч. посібник. – Львів, 2011.
32. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посіб. К.: ВЦ „Академія”, 2007. 360 с.
33. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – К., 2003.
34. Олійник О.Б. Риторика .Навч. посібник. – К., 2009.
35. Панасюк К.В. Основи військового красномовства. Навч. посібник. – Львів., 2010.
36. Поліщук Т.В. Довідник типових мовних зворотів професійного спілкування у військовому середовищі та типових термінів, що використовуються в НАТО / За редакцією С.П. Сегеди. К.: НУОУ, 2013.
37. Полуйко М. Мова наша військова: Методичний посібник / М. Полуйко. К., 2002. 79 с.
38. Практичний словничок нормативних висловів / Упоряд. А. Сербенська. – Львів: НТШ, 2002. – 35 с.
39. Л. В. Прокопчук Риторика. Модульний курс : навч. посіб. / Л. В. Прокопчук. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2017. – 206 с.
40. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навч. посібник. – 2-ге вид. перероб. і доп. / Я. Радевич-Винницький. К.: Знання, 2006. 291 с.
41. Сагач Г.М. Живе слово полеміста.– К., 1991.
42. Сагач Г.М. Риторика: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероблене і доповнене. – К., 2000.
43. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. – К.: Знання, 2004. – 367 с.
44. Спанатій Л.С. Риторика: Навч. посібник. – К., 2008.
45. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. – 2000. – 87 с.
46. Томан Іржі. Мистецтво говорити. – К., 1986.
47. Українська мова фахового спрямування. Підручник / Л.Г. Погиба, Т.О. Грибіниченко, Л.М. Голіченко. К.: Кондор, 2011. 352 с.
48. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови / В. М. Русанівський (голова ред. кол.). – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
49. Український правопис (новий): офіційний текст. К.: Видавничий дім „Кондор”, 2019. 284 с.
50. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки: навч. посібник. – К., 2001.
51. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво України у XVI- XVII ст.// Українська мова і література в школі. – 1989. – № 10.С.64-68.
52. Чибісова Н.Г., Тарасова О.І. Риторика: навч. посібник. – К., 2003.
53. Чулінда Л.І., Паримський І.С. Риторична майстерність: Посібник. – К., 2000.
54. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вища школа, 2008. – 487 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайти зі словниками в online:
портал української мови та культури <http://www.slovnyk.net>;
український лінгвістичний портал: словники України online
<http://www.ulif.org.ua>;
російсько-українські словники <http://www.r2u.org.ua>;
словники <http://www.slovník.com.ua>; <http://www.slovnyk.lutsk.ua>;
вільна енциклопедія Вікіпедія <http://uk.wikipedia.org>;
українські словники online на сайті rozum.org.ua: <http://www.rozum.org.ua>;
перекладні українсько-іншомовні, іншомовно-українські словники, а також
перекладні термінологічні словники на сайті GigaDict: <http://gigadict.com>;
українські словники на лінгвістичному порталі mova.info:
<http://www.mova.info>;
українські словники на сайті Словопедія: <http://slovopedia.org.ua>.
Електронні адреси бібліотек:
<http://www.nbuv.gov.ua> Наукова періодика України: <http://www.nbuv.gov.ua>
Сайт Українського мовно-інформаційного фонду: <http://www.ulif.org.ua>
Українська мова в інтернеті: <http://www.nowamowa.com.ua>
Культура мови: <http://www.kultura-mowy.wikidot.com>
<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
<http://chak-chy-pravylny-my-hovorymo.wikidot.com/>
<http://kultura-movy.wikidot.com/>
<http://nepravylno-pravylny.wikidot.com/>
<http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>
<http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>